

Таким чином, членство України у НАТО в перспективі є одним із необхідних шляхів її комплексної інтеграції у світове співтовариство. А поки - на сьогодні нагальною є потреба максимально використати можливості політичного діалогу та практичного співробітництва з НАТО з метою забезпечення суверенітету, територіальної цілісності та незалежності держави і продовжити взаємодію України з НАТО з усіх питань, що становлять взаємний інтерес, зокрема в рамках невідкладних та довгострокових заходів щодо підвищення обороноздатності України у зв'язку з агресією Російської Федерації.

Список використаних джерел

1. Національна дипломатія сучасної доби: нові виклики і завдання / Б. Гуменюк // Україна дипломатична. - 2011. - Вип. 12. - С. 472-491.

2. Галик В. М. Україна в Європі і світі: Навч. посіб. / Володимир Галик; [відп. за випуск Л. В. Тимошенко]. — К.: Знання, 2013. — 364 с.

Юрковська Л.Г., викладач юридично-психологічного факультету Національної академії внутрішніх справ

Окремі напрямки реформування функцій органів самоорганізації населення в Україні

Протягом останніх років в Україні триває реформування найважливіших галузей життєдіяльності суспільства і держави. Однією зі сфер, що потребують ґрунтовного реформування, є місцеве самоврядування в Україні, зокрема, його система, функції тощо. Під час розробки нормативно-правового забезпечення практично-прикладної реалізації даної реформи обов'язково слід враховувати та найбільш оптимально використовувати потенціал, що містять органи самоорганізації населення[1] (далі - ОСН). Дане завдання вимагає проведення ґрунтовного дослідження шляхів вдосконалення функцій, компетенції ОСН, механізмів реалізації їх повноважень тощо.

Серед вітчизняних досліджень останнього десятиліття, присвячених ОСН, можна виділити роботи таких провідних вітчизняних вчених, як О.В. Батанов, І.І. Бодрової, В.В. Кравченко, П.М. Любченко, А.Ю. Олійник, М.В. Пітцик, С.Г. Серьогіна, Ю.О.Фрицький та інші, а також дисертаційні дослідження Д.В. Кольцової, Н.В. Мішиної, О.С. Орловського, О.Г. Остапенко. Однак, залишається недостатньо дослідженим питання сутності, змісту та системи функцій ОСН, не розкрито їх функціональний потенціал як елементу системи місцевого самоврядування, найбільш наближеного до населення.

У зв'язку з вище викладеним, метою даної роботи є визначення основних видів функції ОСН та напрямків їх вдосконалення в контексті організаційно - правової підготовки до реалізації реформи місцевого самоврядування в Україні.

Різне розуміння вітчизняними дослідниками як правової природи, так і місця та ролі ОСН в системі місцевого самоврядування в Україні спричиняє існування досить різноманітних підходів до класифікації функцій ОСН.

Так, на думку О.Г. Остапенко, функції ОСН класифікуються за формами діяльності - правотворча, правозастосовча, контрольна, установча і правоохоронна; за характером діяльності - представницька й інтегративна; за об'єктами впливу (сферами діяльності органу) - політична, економічна, соціальна, культурна, екологічна, ідеологічна, виховна, інформаційна та ін. [6, с. 12]

Натомість, О.В. Батанов пропонує більш складний підхід до визначення системи функцій ОСН [3, с. 18-19], а С.Ф. Вишневський у своїх дослідженнях робить спробу розвитку диференційованого підходу до класифікації функцій ОСН, запропонованого О.В. Батановим, вважаючи за можливе диференціювати функції ОСН за такими критеріями:

1) об'єктами муніципальної діяльності ОСН, якими є окремі питання місцевого значення, що вирішують відповідно до закону ОСН, та предмети відання цих суб'єктів місцевого самоврядування, які виникають у певних сферах муніципального життя.

Сферами муніципального життя є політична, економічна, соціальна, культурна, екологічна. Відповідно до цих сфер слід розрізняти об'єктні функції ОСН - політичні, економічні, соціальні, культурні та екологічні. Залежно від спрямованості муніципальної діяльності ОСН (просторових меж реалізації функцій) об'єктні функції поділяються на внутрішні та зовнішні;

2) суб'єктами самоорганізації населення, тобто видами ОСН та територіально-просторовими видами їх створення та функціонування... Відповідно до цього критерію можна виділити систему суб'єктно-територіальних функцій ОСН: а) функції сільського, селищного комітету; б) функції вуличного, квартального комітету; в) функції комітету мікрорайону; г) функції будинкового комітету; г) функції комітету району в місті;

3) способами, засобами й методами здійснення муніципальної діяльності, або технологією муніципальної самоорганізації населення, її процесом. Згідно з цим доцільно виділяти систему технологічних або процесуальних функцій ОСН. Комплекс цих функцій ОСН утворюють представницька, установча, інформаційна, планування та програмування розвитку відповідних території, нормотворча, матеріально-технічна, функція соціального контролю та ін. [4, с. 63]

Надзвичайно цікавим, хоча і досить неоднозначним, видається підхід до класифікації функцій ОСН, запропонований Н.В. Мішиною на основі порівняльно-правового дослідження правової природи ОСН в Україні та зарубіжних країнах, згідно з яким в Україні до функцій органів самоорганізації населення як елемента системи місцевого самоврядування належать функція розвитку територіальної мікрогруди, правозахисна функція і функція надання послуг. [5, с. 26]

З вище викладеного можна зробити висновок, що сьогодні не сформованого єдиного підходу до розуміння системи функцій ОСН. Проте,

нормативно-правового та практично-прикладного втілення реформи місцевого самоврядування в Україні слід сформувавши чітку концепцію функцій ОСН та їх системи з врахуванням як законодавчих джерел, які визначають основні напрямки діяльності ОСН (Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закон України «Про органи самоорганізації населення», статuti територіальних громад тощо), так і практики діяльності ОСН, що склалася в Україні за останні роки. Окрім цього, здійснюючи класифікацію функції ОСН слід враховувати новітні виклики і загрози, що постали перед Україною у зв'язку з тимчасовою окупацією території АР Крим [2], частин Донецької та Луганської областей, проведенням Антитерористичної операції.

Список використаних джерел

1. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11 липня 2001 р. № 2625-III (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 48. - ст. 254.

2. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15 квітня 2014 р. № 1207-VII // Відомості Верховної Ради України. - 2014. - № 26. - ст. 892.

3. Батанов О.В. Деякі теоретичні проблеми функціонування органів самоорганізації населення // Місцеве самоврядування та самоорганізація населення в м. Києві: стан, проблеми та ризики розвитку. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. 15 березня 2006 р. м. Київ / За заг. ред. Литвина О.П., Кампо В.М., Корнієнко М.І. - К., 2006. - с. 16-23.

4. Вишневський С.Ф. Теоретичні проблеми класифікації функцій органів самоорганізації населення [Електронний ресурс] / С.Ф. Вишневський // Електронне наукове видання «Юридичний науковий електронний журнал». - 2014. - № 4. - с. 60-63. - Режим доступу: http://www.lsej.org.ua/4_2014/15.pdf

5. Мішина Н. В. Органи самоорганізації населення: порівняльно-правове дослідження : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.02 / Мішина Наталя Вікторівна ; Одес. нац. юрид. акад. - О., 2010. - 36 с.

6. Остапенко О.Г. Правовий статус та організація діяльності органів самоорганізації населення в Україні: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.02 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. — Х., 2008. — 20 с.

Заяць Н.В., доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри теорії держави та права
НАВС

Роль органів народного представництва в демократичному розвитку суспільства

Народне представництво є фундаментом демократичного суспільного устрою. Представництво як інститут в системі реалізації владних повноважень не могло формуватись без врахування того політико-правового середовища,